

Razkritja škodnih rezervacij premoženjskih zavarovanj v letnih poročilih Portorož, junij 2011

Avtor:

Rudi Lipovec

Pravne osnove

Zakon o gospodarskih družbah

Zakon o zavarovalništvu

Podzakonski akti

Mednarodni računovodski standardi

Zakon o gospodarskih družbah

Zavarovalnice so obravnavane kot velike družbe.

Za velike družbe so predpisana naslednja poročila:

- Bilanca stanja
- Izkaz poslovnega izida
- Izkaz denarnih tokov
- Izkaz gibanja kapitala
- Priloga s pojasnili
- Letno poročilo

Predpisana je globina in shema računovodskih izkazov

Računovodstvo mora biti usklajeno z MSRP

Zavarovalnice so zavezane k izvedbi zunanje revizije

Zakon o zavarovalništvu

116. Člen ZZavar:

Predpisuje splošno vsebino škodnih rezervacij:

- (1) Škodne rezervacije se oblikujejo v višini ocenjenih obveznosti, ki jih je zavarovalnica dolžna izplačati na podlagi zavarovalnih pogodb, pri katerih je zavarovalni primer nastopil do konca obračunskega obdobja, in sicer ne glede na to ali je zavarovalni primer že prijavljen, vključno z vsemi stroški, ki na podlagi teh pogodb bremenijo zavarovalnico.
- (2) Škodne rezervacije morajo vključevati poleg ocenjenih obveznosti za prijavljene nastale, a še nerešene škode, tudi ocenjene obveznosti za že nastale, a še neprijavljene škode.

Podzakonski akti

Sklep o podrobnejših pravilih in minimalnih standardih za izračun zavarovalno-tehničnih rezervacij

Predpisuje vsebino škodnih rezervacij in tudi elemente metodologije

Sklep o letnem poročilu in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic – SKL 2009

V pojasnilih računovodskih poročil morajo biti razkriti osnovne računovodske politike in usmeritve

Obrazložitev metod vrednotenja postavk računovodskih izkazov

Mednarodni računovodski standardi

Škodne rezervacije se prikazujejo v bilanci stanja

Principi razkritij:

- bodoči denarni tokovi po višini
- po časovni dinamiki
- Z bodočimi denarnimi tokovi povezana tveganja

Splošni princip razkritij rezervacij po IFRS:

- Začetno stanje rezervacij
- Povečanje rezervacij v obračunskem obdobju
- Poraba rezervacij v obračunskem obdobju iz začetnega stanja
- Sprostitev rezervacij
- Učinek diskontiranja
- Končno stanje rezervacij

IFRS 4 ključni standard

IFRS 4

Zavarovalnica mora razkriti:

- ⑩ Računovodsko politiko za zavarovalne pogodbe
- ⑩ Zneske v bilanci stanja
- ⑩ Kako so določene pomembne predpostavke za merjenje zneskov iz računovodskih izkazov,
- ⑩ Učinki sprememb v predpostavkah

V nadaljevanju pa med drugim standard zahteva tudi eksplicitna razkritja o:

- ⑩ Občutljivost na zavarovalniška tveganja
- ⑩ Razvoj škod za vsa obdobja, ki za katera ima zavarovalnica še oblikovane škodne rezervacije, ki so materialne, največ do deset let.

Kako in kje razkrivati?

Informacije in razkritja o škodnih rezervacijah se pojavljajo na več mestih

- Računovodska politika in usmeritve
- Uporaba predpostavk in parametrov
- **Pojasnila**
- Ostalo (Upravljanje s tveganji...)

Škodne rezervacije

Škodne rezervacije so eden izmed najtežjih in najbolj občutljivih aktuarskih izračunov v neživljenjskih zavarovalnicah

Potreba po razkritjih je velika:

- Metoda
- Predpostavke
- Spremembe v predpostavkah in učinki sprememb
- Karakteristike izračuna

Vrste razkritij

Razlaga izračuna in metodologije škodne rezervacije

Faktorji, ki vplivajo ali bi lahko vplivali na sam izračun in lastnosti škodnih rezervacij

- Spremembe v škodnem procesu:
 - Frekvenca škod
 - Inflacija škod
 - Škodni količniki
 - Kompleksnost škod, ki se odraža v dolžini in dinamiki reševanja
- Izredni dogodki in rezerviranja za izredne dogodke
- Bodoča inflacija
- Spremembe v internem procesu reševanja (nove poti reševanja, nove "metle" v škodnih oddelkih,...)
- Zunanji dejavniki, ki lahko vplivajo na reševanje (morebitne spremembe v delovanju sodišč,...)

Vrste razkritij (cont.)

Segmentacija

Pred izvedbo izračuna in oblikovanja rezervacij, se portfelj škod segmentira v homogene skupine za katere se izvaja ločeno oblikovanje rezervacij. Sledi lahko še delitev na bolj podrobne segmente.

Vrste segmentacije:

- Po zavarovalnih vrstah/skupinah zavarovanj, kjer je pomembna predvsem narava in kompleksnost ško, ki se odraža v dolžini reševanja
- Regionalna segmentacija, v kolikor obstajajo med regijami značilne razlike v škodnem procesu

Kombinacije segmentacij!

Prikazovanje pozavarovanega dela škodnih rezervacij

Struktura škodne rezervacije po letih sklenitve/nastanka škode

Aktuarsko uveljavljene metode omogočajo izračun po letih sklenitve/nastanka škode

Vrste razkritij (cont.)

Kvaliteta rezerviranja se odraža skozi razvoj škod po letu nastanka.

Razvoj škod po letih nastanka postaja v zavarovalnicah standard v zavarovalnicah

	Accident year						Total
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	
Estimate of cumulative claims:							
- at the end of accident year	13.372	13.992	13.888	12.582	11.980	12.175	77.989
- 1 year later	13.038	13.464	13.300	12.417	11.827		64.046
- 2 years later	12.855	13.096	13.219	12.215			51.385
- 3 years later	12.618	12.811	12.931				38.360
- 4 years later	12.343	12.572					24.915
- 5 years later	12.202						12.202
Estimate of cumulative claims	12.202	12.572	12.931	12.215	11.827	12.175	73.922
Cumulative payments to date	11.338	11.632	11.261	10.105	9.453	7.502	61.291
Gross outstanding claims liabilities	864	940	1.670	2.110	2.374	4.673	12.631

Izvor: Godišnji izveštaj za 2009; Česka Pojištovna

Vrste razkritij (cont.)

Variabilnost škodne rezervacije

Variabilnost je mogoče prikazovati ločeno za vsak segment posebej ali pa variabilnost skupnega portfelja škod. Ne obstaja linearna logika seštevanja variabilnosti posameznih segmentov, saj so le ti med seboj različno korelirani.

Kako prikazati variabilnost škodne rezervacije?

- Razpon največjega in najmanjšega možnega razvoja (point estimate)
- Kvantili
- Kot vrednotenje različnih determinističnih scenarijev in predpostavk; na primer: če se razvojni faktorji povečajo za X%, znaša sprememba škodnih rezervacij Y% (analiza občutljivosti)
- Stres testi
- Prikaz variance (relativno na IBNR)
- Izbor je odvisen načina prikaza variabilnosti. Nekatere zavarovalnice prikažejo samo spremembe škodnih rezervacij, druge gredo do prikaza vpliva na rezultat zavarovalnice po obdavčitvi.

Vrste razkritij (cont.)

Upoštevanje časovnega horizonta

Razkritja variabilnosti škodnih rezervacij v opredeljenem časovnem horizontu so precej bolj kvalitetna.

Dva principa:

- ⑩ Dokončen razvoj
- ⑩ Razvoj v enem letu

Zavarovalnice veliki meri prikazujejo variabilnost škodnih rezervacij brez časovne omejitve (ultimate values). V takem primeru se predpostavlja, da je prikazana variabilnost mišljena na "run-off" osnovi., torej dokler obstojijo še obveznosti. Tak prikaz se je v pretekli praksi najbolj uveljavil.

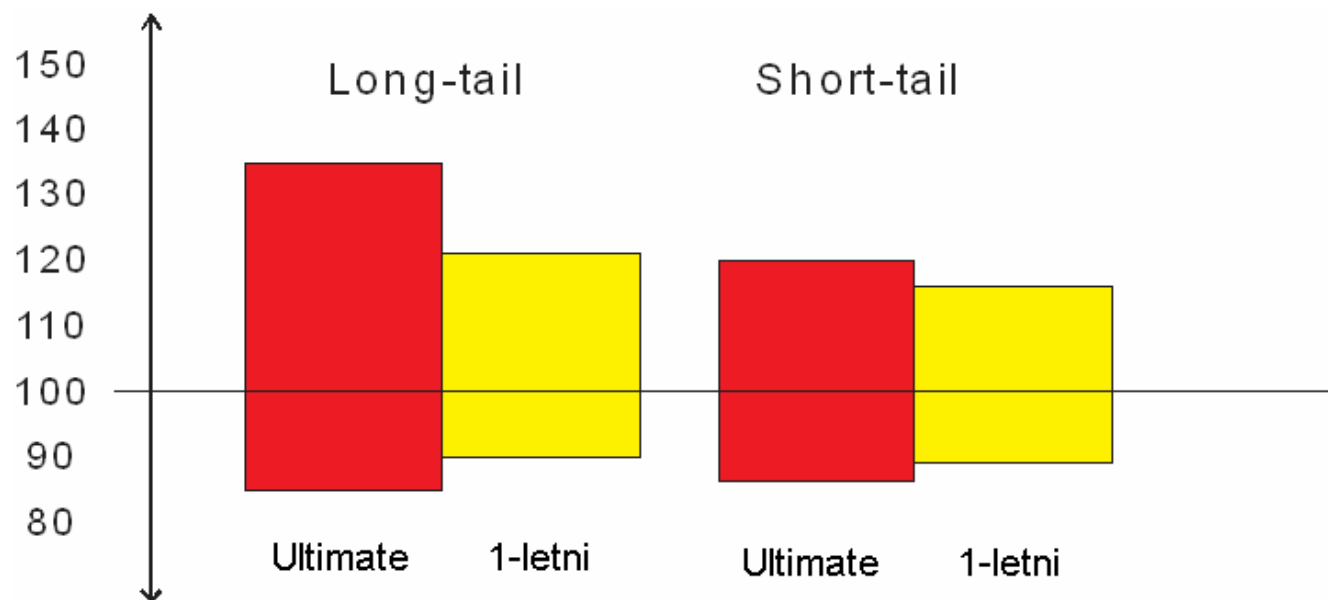
Režim Solventnosti II predpostavlja merjenje tveganj, ki jim je izpostavljena zavarovalnica v časovnem obdobju **enega leta**.

Vrste razkritij (cont.)

Časovni horizont

Prikazovanje variabilnosti na nivoju 1-letnega časovnega horizonta je zavarovalnice prisililo, da izračunavajo variabilnost vsako leto in primerjajo rezultate.

Smiselno je prikazovati variabilnost različnih časovnih horizontov in jih medsebojno primerjati.

Idealna razkritja

Integriran model tveganj rezerviranih škod in modela ekonomskega kapitala

Zavarovalnice pogosto modelirajo škodno rezervacijo ločeno od modela ekonomskega kapitala. Smiselno je oba modela integrirati in prikazati vpliv variabilnosti škodnih rezervacij v okviru modela ekonomskega kapitala

Možnost prikazovanja variabilnosti na 1-letni in run-off osnovi.

Za kvalitetno spremljanje in obvladovanje tveganj vgrajenih v škodne rezervacije je potrebno razkrivati in primerjati variabilnost v obeh časovnih okvirih

Ločen prikaz zunanjih dejavnikov na variabilnost škodnih rezervacij

Variabilnost škodnih rezervacij je v veliki meri odvisna tudi od inflacije. To je še posebej izrazito pri "repatih" zavarovalnih vrstah. Smiselno je ločeno prikazati učinek inflacije v celotni variabilnosti škodnih rezervacij. To je dejavnik na katerega družba nima vpliva in se mu ni možno izogniti.

Zaključek

Dobra praksa

- Aktuarji so posvečajo pozornost aktuarskim poročilom
- Pomembna je tudi vloga aktuarjev pri sestavi letnih poročil
- Letno poročilo je najbolj bran dokument zavarovalnice
- Potrebno je upoštevati, da so bralci letnih poročil “aktuarski laiki”

Hvala za pozornost!

